

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Harm van Dijk

‘De politiek mist een dialoogarena’

‘Is het CDA bereid kritisch naar zichzelf te kijken? Dan ben ik bereid tot een interview.’ Harm van Dijk is apolitek, maar houdt zich dagelijks bezig met politiek. Hij is medeoprichter van het Platform Grooo.nu, een burgerinitiatief over een nieuwe vorm van (gemeente)politiek. Een Grooo is een bijeenkomst van 1000 gelote burgers – werkgevers, ambtenaren, politici en vrijdenkers – die met elkaar in gesprek gaan over wat zij belangrijk vinden voor hun gemeente. De uitkomsten worden aan de gemeenteraad overgedragen of door de deelnemers zelf uitgevoerd. De Grooo-beweging is in 2011 in België ontstaan op initiatief van cultuurhistoricus David Van Reybrouck. In 2014 werd in Amersfoort de eerste Nederlandse Grooo georganiseerd en sindsdien in meer dan tien andere Nederlandse gemeenten.

* * *

Van Dijk: ‘De Grooo-beweging is ontstaan uit pure noodzaak. Die komt voort uit een politiek en een bestuurlijk probleem. Het huidige politieke systeem werkt als een splijtzwam tussen burgers. De politiek is gericht op het aanscherpen van verschillen. Politieke partijen denken dat ze onderscheidend moeten zijn en zetten zich daarom af tegen andere politieke partijen, maar daarmee ook tegen een deel van de bevolking. Politici, ook van CDA-huize, proberen in het debat andere partijen vliegen af te vangen en de onderlinge tegenstellingen uit te vergroten. Vaak staat niet het vinden van een oplossing, maar de beste oneliner centraal.’

HARM VAN DIJK (1957)

Medeoprichter van de Grooo, een platform voor democratische innovatie.

‘Ook het bestuurlijke systeem vormt een probleem. Het bestuur en diens ambtenaren laten zich leiden door een systeemwereld, die ervan uit lijkt te gaan dat de overheid eigenaar is van de gemeenschap en dat mensen puur rationele individuen zijn. De kloof tussen burger en overheid is in werkelijkheid de kloof tussen de leefwereld van burgers en dat bestuurlijk-technische complex. In de systeemwereld geldt het horen van

burgers als af te vinken punt in het beleidsproces. Die desinteresse komt ook tot uiting in de bejegening: in focusgroepen worden burgers in wezen aangesproken als consument van overheidsbeleid. Natuurlijk wil een inwoner dat de afvalbelasting naar beneden gaat als hem dat wordt gevraagd. Maar als hem was gevraagd mee te denken over een systeem van duurzame afvalverwerking, dan was er een geheel andere reactie gekomen. De opgelegde rol van consument verdringt de rol van verantwoordelijk burger.’

‘Burgers voelen zich buitengesloten door het politieke en bestuurlijke systeem en willen de regie over de gemeenschap terug. Echter, er ontbreekt een centrale plek waar burgers elkaar ontmoeten en waar zij samen kunnen bespreken wat zij zelf belangrijk vinden: een dialoogarena. Een vrije plek voor gesprek, zonder vooraf bepaalde agenda en zonder politieke splijtzwam, waarbij de uitkomsten richtinggevend zijn voor de gemeenteraad – de debatarena. De G1000 is die zo welkome dialoogarena.’

* * *

‘Het doel van de G1000 is een andere democratie. Middels dialoog formuleren mensen de *common ground*: niet het compromis, maar de gemeenschappelijkheid. Zo’n goed gesprek leidt tot de herontdekking van het eigenaarschap van de gemeenschap en een hernieuwd burgerbewustzijn.’

‘Burgers die doorgaans de opgelegde rol van consument spelen tegenover de overheid, tonen aan de dialoogtafels van de G1000 wél verantwoordelijk burgerschap. De onderlinge verbondenheid blijkt veel krachtiger dan het individuele belang. De uitkomsten zijn verrassend: de meest complexe pro-

blemen waarover de politiek overhoop ligt, kunnen getackeld worden door burgers. Niet met een pasklare oplossing, maar door gezamenlijk de gewenste richting te bepalen. Daarvoor is een opleiding noch uitgebreide informatie nodig: wat volstaat is ieders basale levenservaring.’

* * *

‘Creëer als lokale overheid die dialoogarena: organiseer, stimuleer of faciliteer initiatieven als een G1000 waar burgers de common ground kunnen formuleren. Als het initiatief niet vanuit de burger komt, kan bijvoorbeeld de griffier een passende initiatiefnemer zijn.’

‘Voor politici geldt: neem deel aan deze dialogen en doe moeite om te begrijpen wat de uitspraken betekenen. Een goed politicus herkent de politieke boodschappen erin.’

En wat te doen met de uitkomsten? ‘Bespreek de uitkomsten met de deelnemers in de gemeenteraad. Het college of de raadscommissies kunnen de uitkomsten vervolgens in samenwerking met burgers uitwerken. En met sommige zaken kunnen burgers prima zelf aan de slag. Durf hun die ruimte te geven.’

‘In een gezonde lokale gemeenschap is het bestuur dienend en stemt de raad zijn handelen af op de behoeften van de lokale gemeenschap. Het horen van burgers als af te vinken punt in een beleidsproces doet grove onrecht aan het eigenaarschap van de burger. Ga het gesprek aan met je burgers en wees zo dapper om dat zonder agenda of beperkingen vooraf te doen. Ze bijten niet. Burgers eigenaarschap teruggeven over de publieke zaak, daar kan het CDA toch geen nee tegen zeggen?’

door Teuni Scholthof